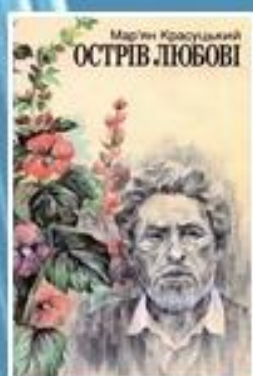

“Пишу про те, що болить мені й Україні...”

Бібліографічна довідка до 80-річчя від дня народження М. Крaсуцького

Хмельницький
2023

***М.Красуцький – Почесний професор кафедри української філології
Кам'янець-Подільського національного університету
імені Івана Огієнка***

ДЕПАРТАМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, КУЛЬТУРИ, НАЦІОНАЛЬНОСТЕЙ
ТА РЕЛІГІЙ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ДІТЕЙ ІМЕНІ Т.Г.ШЕВЧЕНКА

“Пишу про те, що болить мені й Україні...”

*Бібліографічна довідка до 80-річчя
від дня народження Мар'яна Красуцького*

Хмельницький
2023

“Пишу про те, що болить мені й Україні...” : бібліографічна довідка до 80-річчя від дня народження Мар’яна Красуцького / Департамент інформ. діяльності, культури, національностей та релігій Хмельницької облдержадмін. ; обласна б-ка для дітей ім. Т.Г.Шевченка. – Хмельницький, 2023. – 25 с.

Бібліографічна довідка присвячена М. І. Красуцькому – знаному українському письменнику та журналісту. Вміщено коротку біографію, статті про його творчість, анотований список окремих видань, бібліографічний покажчик творів Мар’яна Красуцького та літератури про нього.

Матеріал підготувала

Копаничук Т.В.

Комп’ютерний набір
Обкладинка

***Марчук Л.В.
Богданова О.Г.***

Відповідальна за випуск

Черноус В.Ю.

“Все моє життя пройшло в служінні людям. І це не просто слова. В літературі та журналістиці моїми основними пріоритетами є любов до людини, її інтереси, правда і справедливість”.

М.І Красуцький

Народився Мар'ян Іванович Красуцький 5 січня 1943 р. в селі Воскодавинці Красилівського району. Дитячі роки його припали на важкі повоєнні часи. В сім'ї, де зростав майбутній письменник, було восьмеро дітей, троє з яких померли у зовсім ранньому віці від хвороб та нестатків. Вижили п'ятеро – сестри Марія та Ядвіга, брати Станіслав та Володимир, а також він, Мар'ян, наймолодший. Сім'я пережила Голодомор 1933-го, сталінські репресії, голод 1947-го, перебуваючи, так би мовити, в епіцентрі тих подій ХХ століття, відчула на собі наслідки всіх буремних явищ, спричинених тоталітарним режимом. Від Голодомору та репресій постраждали троє рідних дядьків письменника (Леонід, рідний брат матері, помер у голодному 33-му, Броніслав, батьків молодший брат, був безпідставно репресований і загинув у таборах, Адам, брат матері, висланий разом із сім'єю у Казахстан, де і помер, а старший батьків брат Антон також пішов з життя у голодному 1933-му).

Поміж вітровіями людожерського комуністичного режиму, важкої селянської праці і небагатих статків, найбільшим захопленням для хлопчини були книги. Чим більше читав, тим сильніше відчував тяжіння до літератури. Тому потроху й сам почав писати. У п'ятому класі навіть узявся за повість про партизанів-підпільників.

Після закінчення Чепелівської семирічки, середню освіту здобув у Красилівській середній школі № 1. Згодом доля закинула письменника у шахтарський край, у місто Єнакієве, де навчався в технічному училищі. Далі – робота монтажника металоконструкцій у Маріуполі. Паралельно навчався в одинадцятому класі вечірньої школи. Опісля Мар'ян Іванович

повернувся на Хмельниччину, навчався на філологічному факультеті Вінницького педінституту. Здобуваючи фах, хлопець не покидав літературну діяльність. Перші оповідання, новели молодого автора надруковані в 1967 р. у дитячих журналах. Його проби пера помітив і підтримав український письменник Петро Панч. З легкої руки знаного літератора обдарований молодий автор захопився прозою і журналістикою, яка збагатила зустрічами з цікавими людьми, умінням віднаходити потрібний для читача матеріал, ретельно над ним працювати. Розпочалася його журналістська кар'єра, коли влаштувався на посаду редактора в районній газеті у Новій Ушиці. Журналістика і література полонили душу Мар'яна Івановича, йшли і розвивалися паралельно.

Пізніше з родиною Мар'ян Красуцький переїжджає на Вінниччину, до селища Ладижин. Там він працював у місцевій багатотиражці. Невдовзі талановитого журналіста призначили заступником головного редактора у Ямпільській районній газеті, згодом Мар'ян Іванович працює власкором обласної газети “Вінницька правда”.

Та все-таки найбільше бажав повернутися на рідну Хмельниччину. І коли запропонували працювати в давньому Кам'янці, він, не вагаючись, погодився. Так, з 1978 по 2008 роки він був редактором газети “Край Кам'янецький”.

У доробку письменника велика кількість публікацій в періодиці, 20 окремо виданих книг. Серед них – повісті та романи “Довга дорога вночі”, “Павутиння”, “Крик білої ворони”, “Біг з перешкодами”, “За Колимою сонце сходить”, “Цей неприборканий Яхієв”, “Березневий грім”, “На білому коні світання”, “Гаряче літо у Воскодавинцях”. За визначні досягнення в українській літературі, активну участь у літературному процесі і громадській діяльності, відродженні культури і духовності рідного народу двічі удостоєний Почесної Відзнаки Національної спілки письменників України (2000, 2003 рр.). Лауреат премії Національної спілки журналістів України “Золоте перо” (2001 р.). Указом Президента України нагороджений орденом “За заслуги”

III ступеня (2001 р.).

Провідні теми творчості письменника – суворая правда життя, боротьба за духовне відродження українського народу, його історичної пам'яті. Повість “За Колимою сонце сходить” (1994) – про репресованого поета-байкаря М. Годованця. Тему сталінських таборів розкрив також у романах “Довга дорога вночі” (1998) та “Розрив-трава на лютих перехрестях” (2008), де головний персонаж твору – видатний український письменник-байкар Микита Годованець, який після брехливого звинувачення був несправедливо репресований і понад десять років поневірявся у колимських концтаборах. Темі сучасності присвячений роман “Павутиння” (2001), де викривається корупція у владних структурах. Цей роман – пересторога тим, хто свідомо або несвідомо робить нерозважливі кроки. Життя жорстоко мстить за порушення людських етичних норм. Благополуччя, здобуте нечесним шляхом, мало кому приносить справжнє щастя. Жоден із змальованих в книзі антигероїв, не має такого задоволення, на яке розраховував. Справджується це і стосовно інших членів злочинної сув'язі, яка була обплутана гидким павутинням мафіозних кланів.

Проблеми українського села розкриті у творах “Крик білої ворони” (2001), “Злива” (2007). Про нелегкі будні провінційних журналістів йдеться у книзі “Редакція” (2004).

Важлива тема в творчості Мар'яна Красуцького – жахіття Голодомору 1932-1933 і 1947 років та сталінських репресій. Ця тема по-справжньому болить письменнику. Голодомор тридцятих та сталінські репресії 30-50-х рр. забрали життя мільйонів людей, вони загинули безвинно, стали жертвами кривавого диктатора та його режиму. Страхіття голоду й трагічні його наслідки розкрито в повісті “Судний день” та новелах, які увійшли до збірки “Острів любові”, повісті “Гаряче літо у Воскодавинцях”.

У книзі “На білому коні світання” йдеться про найважчий період життя і творчості молодого подільського поета Володимира Булаєнка – перебування у рідному селі Сорокодуби після важкого поранення у запеклому бою під Ростовом і

сміливої втечі з фашистського полону – до визволення рідного краю від окупантів. Через усю повість проходить світлий образ матері поета В. Булаєнка. Він 26-річним пішов з життя, будучи студентом Дніпропетровського університету, та все ж встиг сказати своє грізне слово у поезії.

За тридцять років роботи на ниві художнього слова Мар'ян Іванович написав три десятки книг, у місцевій та всеукраїнській пресі опубліковано тисячі його статей, репортажів, нарисів, публіцистичних праць. Письменник до останніх днів життя не полишав творчої діяльності, праці над новими книгами.

“Все моє життя пройшло в служінні людям. І це не просто слова. В літературі та журналістиці моїми основними пріоритетами є любов до людини, її інтереси, правда і справедливість. Зараз у львівському журналі “Дзвін” друкується повість у новелах “Грози над териконами”. Це твір про війну, яка вже четвертий рік триває на Донбасі. Гинуть люди, втрачається економічний потенціал країни. У повісті йдеться про тих хлопців, які своїми грудьми відстоюють незалежність нашої держави. Окремою книжкою у видавництві “Абетка” вийде ще один твір про захисників України. Щодо журналістських публікацій, то в них я завжди намагаюся відстоювати ті основні принципи, за якими потрібно жити, аби наша країна стала процвітаючою. Робитиму це й надалі. Буду писати, писати і ще раз писати. І робити це так, аби не було соромно за написане. Як і зараз мені не соромно за жодну з моїх книг” – підсумував Мар'ян Красуцький (з виступу перед читачами тодішньої Кам'янець-Подільської районної бібліотеки, 20 січня 2018 р. <https://kray-kp.org.ua/suspilstvo/marian-krasutskyi-pysmennyk-zhurnalist-liudyna.html>).

Красуцький М.І. – лауреат Республіканської премії імені Ярослава Галана (1990), міської премії імені Микити Годованця (1995) за повість “За Колимою сонце сходить”, обласної літературної премії імені Микити Годованця (1996) за книги “Судний день” і “Репресовані безвинно”, Республіканської літературної премії імені Юрія Яновського за найкращі

новелістичні твори 1997 р., премії “Золоте перо” Національної спілки журналістів України (2001). У 2001 р. нагороджений орденом “За заслуги” III ступеня, Золотою медаллю української журналістики. Мар’ян Іванович Красуцький – почесний професор кафедри української філології Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка та почесний громадянин Кам’янець-Подільського району, яке йому присвоїли у 2003 р.

Український журналіст, письменник, публіцист, автор романів і повістей, заслужений журналіст України (1994), багаторічний редактор газети “Край Кам’янецький”, член Національних спілок письменників і журналістів України, Мар’ян Красуцький відійшов у вічність 30 серпня 2022 р. Похований на кладовищі у Кам’янці-Подільському.

НЕ РОЗЛУЧИВСЯ З МОЛОДІСТЮ

Письменнику Мар’яну Красуцькому – 70!

Розповідати про Мар’яна Івановича Красуцького – і приємно, і цікаво. Ювіляр з тих особистостей, які вписуються у свою епоху, віддзеркалюють її. І оскільки впродовж сімдесяти років у нашій країні змінилася не одна епоха, то й віддзеркалень було кілька, різного характеру, хоча Мар’ян Іванович залишався вірним собі, себто здоровому глузду, народній мудрості, високому професіоналізму.

Таким його сформувала та найперша, повоєнна епоха, коли жилося особливо тяжко, коли голод сорок сьомого висмоктував з тіла останню живу краплину, і треба було не тільки перти непосильного плуга, а й добре мізкувати головою: де порятунок? Він бачився в сумлінній праці, в навчанні, в любові до книг, усього прекрасного. З цього й почалася його дорога до себе нинішнього – першокласного журналіста, відомого письменника.

Народився Мар’ян Іванович 5 січня 1943 р. у с. Воскодавинці Красилівського району на Хмельниччині. З раннього дитинства

деталей запам'яталося йому небагато, але то такі деталі, що кожна з них варта неабиякого роману. І він їх не обміне, пишучи історію свого рідного села. Ті зшитки збереглися донині, працюючи над книгою про Мар'яна Івановича “Живи – як сад”, я їх щедро використав. Дещо з тої повісті й процитую:

“Від батька ми одержали з фронту лише кілька коротеньких листів, мало що знали про його військову службу. Зате випало щастя діждатися його живого, обкуреного пилюгою далеких доріг, димами пожарищ і похідних вогнищ...

Пам'ятаю, як ми з молодшою сестрою Ядвігою бігли через сад, городи, колгоспний луг зустрічати його. Він крокував по густому зеленотрав'ю у просоленій їдким солдатським потом вицвілій гімнастерці, таких же бувалих у бувальцях галіфе і запилюжених кирзових чоботях. Пілотку тримав у руці...

Недовго Іван Лаврентійович розкошував. Не встиг і першої ночі доспати, як удосвіта постукав у вікно колгоспний бригадир: “Треба ячмінь косити. Перезриває...”, – сказав і розтанув у світанковій імлі.

Татусь наклепав покриту іржею косу і, зодягнувши фронтову гімнастерку, пішов до праці.

Здається, навіть не поснідавши...”.

Чи ось ще епізод, що запам'ятався малому Мар'янку з батькових розповідей:

“...Потрапив я у взвод саперів... Уяви не маю, як ту міну виявити, знешкодити, де треба – поставити, замаскувати. Інструктори вчать. Ніяких поблажок, жодних відхилень. “Сапер, – тлумачать, – помиляється у житті лише один раз. Хочете уціліти – дійте згідно з інструкцією...”.

...І от повертається наш взвод з навчального розмінування. Стомлені, голодні, заляпані, ледве ноги переставляємо. Кожен думає про своє. Я – про домівку. Хотілося хоч оком поглянути на своє обійстя, на дружину, дітей.

Аж тут чую: “Тату, тату, то – я! Що, ви не взнали мене?”.

Очам не вірю: Манька моя біжить!..

“Все, – подумав, – з головою щось у мене. Помутився

розум... Бо хіба може бути таке, щоб за сотні кілометрів, у прифронтову смугу, через військові пости пробилася дочка?.. Хто б її пропустив?..”.

А вона вже тут як тут:

“Тату, таточку, – це справді я!..”.

Десь воно, оте батькове спогадання, притупилося аж на самім денці серця, там, де найболючіше і найсвітліше водночас, і впродовж усього життя часто відтіля спливає, щоб нагадати письменнику про його многотрудну місію – не вигадуй, а пиши про те, що чув від дорогих людей, що видів на власні очі. Тільки в такому випадку твоя творчість буде не химерною, а справжнім, потрібним читачеві словом.

Якщо з такою міркою підходити до того, що вже встиг написати Мар’ян Красуцький, то стає очевидним, що він з перших кроків у літературі взяв собі цю настанову за орієнтир. Спогад, документ штовхали його до втілення в художній формі подій, що відбувалися реально. Найяскравіше відбилося в його пам’яті те, що довелося спізнати в післявоєнні роки в рідному селі. “Судний день”, “Покаяння”, “Гаряче літо у Воскодавинцях” – ці книги народилися в ту пору, коли їхній автор ходив пішки під стіл. Треба було лише їх перенести на папір, записати. Але де взяти розуміння того, що складе зміст твору, де взяти вміння, щоб майстерно викласти пережите, коли ти ще до такої праці не доріс? Перші проби пера – вірші, оповідання для дітей. Та як цього підлітка, який ще нікуди й не витикався з домівки, вивести на літературний шлях? Того не знав навіть старійшина українського письменства Петро Панч, якому юний Мар’ян Красуцький надіслав свій зшиток. Інтуїція класику, однак, підказувала: початківець здібний. Варто з ним попрацювати. І одне з Мар’янових оповідань Петро Йосипович відредагував власноручно, тобто переписав його від “А” до “Я”, передав редакції журналу “Піонерія”, де воно й побачило світ. Чи багато класиків знайдеться, щоб отак “панькатися” із зеленим початківцем? Важко сказати... Зрозуміло лише одне: якщо майстер пера помітив у когось “іскру Божу”, – всіляко

допомагатиме. Навіть у такий спосіб, як Петро Панч...

Згодом Мар'ян Красуцький прилучився і до журналістики. Молода доля закинула подоляка в донецькі степи, де височать терикони, півнеба застилають фабричні і заводські дими. Там він побачив інше життя, поріднився з іншими людьми. Серед них були й літератори-професіонали, блискучі журналісти. Вони ту "іскру Божу", даровану Всевишнім хлопцю, розпалили ще дужче. І він остаточно переконався, що йому з обраної дороги не звернути. Тож коли покликали до журналістської роботи на Хмельниччину, не завагався – зібрався і негайно відбув у Новоушицький район. Там, у районці, одержав перший газетярський гарт, далі – багатотиражка у Ладижині, крісло заступника редактора Ямпільської райгазети, посвідчення кореспондента обласного масштабу, вручене "Вінницькою правдою". З Вінниччини журналістом-асом повернувся на Хмельниччину на вельми клопітку посаду – редактора Кам'янець-Подільської міжрайонки, реформованої ним в газету з іншим статусом і назвою "Край Кам'янецький". Понад тридцять років віддано тому виданню!

А що то були за роки, читачі можуть дізнатися з його відомого роману "Редакція". Здавалося, що у редакційній буденщині він як письменник утопився назавжди. Вистачить з нього республіканської премії імені Ярослава Галана, найвищої журналістської нагороди "Золоте перо".

Аж ні! Наприкінці дев'яностих минулого століття, у роки нашої державної незалежності, спливає ім'я Мар'яна Красуцького і в літературі. Либонь, суспільна веремія наполегливіше підштовхнула до художнього слова. Його короткі новели друкуються в журналі "Вітчизна", який присуджує їхньому автору Всеукраїнську премію імені Юрія Яновського. Широкого розголосу набули й романи Мар'яна Красуцького "Довга дорога вночі", "Павутиння", "Крик білої ворони", "Редакція", "Розрив-трава на лютих перехрестях", "Злива", повісті "За Колимою сонце сходить", "Березневий грім", "На білому коні світання", "Острів любові", "Голубі берети" (у

співавторстві), “Земля, на якій я живу” та інші. У Німеччині видано книжку Мар’яна Красуцького про незабутнього Адама Яхієва.

До речі, крім роману “Павутиння”, усі інші книги письменника – про реальних осіб і реальні події, а персонажі – це і Микита Годованець, і Григорій Костюк, і Володимир Булаєнко, і Юхим Сіцінський, себто прославлені наші земляки. Писати про реальних людей нелегко, бо треба знати безліч фактів і деталей з їхнього життя, майстерно і тактовно подавати. Саме це Мар’яну Красуцькому вдається. За творчістю визнаного майстра стежать читачі і журі поважних премій. Тож майже кожна згадана вище книга належно поцінована. Має Мар’ян Іванович і премії імені Григорія Костюка, імені Микити Годованця та імені Володимира Булаєнка. Почесний професор української філології Кам’янець-Подільського національного університету, заснованого, як свідчить історія, Іваном Огієнком. Заслужений журналіст України.

Цих титулів, безперечно, достатньо, щоб вважати ювіляра неординарною особистістю. Сімдесятиріччя якраз є тією нагодою, при якій порівнюється прожите і зроблене. Інакше кажучи, – йдеться про літа і діла. А тут у Мар’яна Івановича – ніяких розбіжностей. Не марнував майстер пера часу: писав, допомагав людям, прокладав власну творчу дорогу, – робив усе талановито, з душею. Незважаючи на вік, з молодістю не розлучається. Сам зізнається у тому, написавши хвилюючий спогад про друзів своєї юності “Залишайся з нами, молодосте!”.

А з таким оптимізмом, з таким бадьорим настроєм можна гори зрушити. Тож нехай, дорогий Мар’яне Івановичу, таланить!..

З роси й води!

Микола Мачківський,
член Національної спілки
письменників України
(Подільські вісті. – 2013. – 3 січня)

СЛОВО ВАГОМЕ І ВІДПОВІДАЛЬНЕ

Мар'яну Красуцькому – 75

Невпинно летить час. Ось уже й рік 2018-й на календарі. Рік ювілейний для знаного письменника і журналіста Мар'яна Красуцького. Тихо шурхотять, поволі перегортаються сторінки пам'яті. Сторінки книги життя...

Навчання у школі життя

Народився 5 січня 1943 року в с. Воскодавинці Красилівського району на Хмельниччині. Дитячі роки припали на важкий повоєнний час. Найбільшим захопленням для школярика Мар'янка стали книги. Чим більше читав, тим більше тягнуло до літератури. Потихеньку й сам став писати. Початківця радо привітав, підтримав видатний український письменник Петро Панч. Перші оповідання і новели молодого автора надруковані 1967 року в журналах “Піонерія”, “Піонерський галстук”, газеті “Зірка”. Успіх окрилив. З того часу душа Мар'яна Красуцького – в стихії творчості. Її полонили журналістика і література.

Шлях був складним. Постійна, часто виснажлива праця і навчання, навчання... У школі життя. У школі Слова.

Початкова у Воскодавинцях. Семирічка у Чепелівці. Середня у Красиліві, до якої і з якої щодня доводилося долати 20 кілометрів. Технічне училище у Єнакієвому на Донбасі. Робота монтажника металоконструкцій у Маріуполі. Паралельне навчання в одинадцятому класі вечірньої школи. Пильне вчитування у незвичний для молодого подолянина світ Донбасу (про це письменник цікаво розповів в одному зі своїх інтерв'ю, надрукованих в “Українській літературній газеті”, членом редколегії якої він є).

А згодом: навчання на філологічному факультеті Вінницького педінституту, робота в редакціях газет – у Новій Ушиці, Ладжині, Ямполі, власкором обласної газети “Вінницька правда”. З 1978 року – на посаді редактора Кам'янець-Подільської міськрайонної газети “Прапор Жовтня” (згодом

“Край Кам’янецький”). Останні десятиліття діяльність журналіста і письменника знайшли, до речі, цікаве відображення в його романі “Редакція”, а життєвий і творчий шлях автора, художній світ його літературних творів – у книзі М.Мачківського “Живи – як сад...” (Хмельницький, 2007).

Журналістський талант, помножений на великий життєвий досвід, дав вагомі плоди. За понад півстоліття М.Красуцьким написано і опубліковано в місцевій, всеукраїнській (у 70-80-і рр. – ще у всесоюзній) періодиці тисячі й тисячі статей, репортажів, нарисів, публіцистичних праць. Їх відмітна риса – глибоке проникнення у життєві колізії, проблемність, присутність, вагомість довірених читачеві думок.

Пульсування грішних і добродішних душ

Кілька десятиліть трудиться М.Красуцький на ниві художнього слова. Створено багато. В його книгах – образні грані епох, суспільних явищ, портрети дуже різних людей, живе пульсування їхніх грішних і добродішних душ.

Значне місце в доробку письменника займає новелістика. Непрості ситуації, цілісні і суперечливі характери розкрито у книгах “Покаяння”, “Репресовані безвинно”, “Судний день”, “В чеканні весни”, “Острів любові”. Вони виходили не лише в місцевих видавництвах, а й в “Українському письменнику”, за кордоном, зокрема в Німеччині.

Новелістика М.Красуцького конденсує в собі найширший спектр переживань українського люду воєнного і повоєнного часу. Читаємо мініатюру “Переднівок” – про голод 1947-го, виповнену драматичним підтекстом, і на пам’ять приходять “Лан” В.Стефаніка, інші його твори. І там, і тут – густа експресивність, трагедійні ноти, згустки емоцій. Придивімось, як майстерно для їх розкриття сучасний письменник використовує прийом наскрізного мікрообразу. Напочатку: “Мамині очі – озера смутку. Величезні, як Всесвіт, до краю згорьовані”. Всередині: “Мама одвертаються, по впалих, блідих щоках сльоза – кап, кап”. В кінці: “ а наді мною – сумні, зболені мамині очі. І сльоза –

кап, кап...”. Невимовне народне горе, спричинене голодом, пережите й самим автором, вміщено у дві сторінки тексту.

Драму маленької людини, самотійної душі глибоко розкрито в новелах “Телеграма”, “Федоськові думи”, “В чеканні весни”, “Дітей не винить...”. Новела написана на початку 90-х і відображує психологічний стан українців того часу. Але художнє слово універсальне. У світі все повторюється. Як часто та повторюваність не бажана. Але куди від неї подітись? Нині тисячі й тисячі знову подумки повторюють: “Як жити?”, “Де вихід?”.

Йдучи своїм шляхом, далеким від прямого наслідування класиків, свою мистецьку будівлю письменник зводить на ґрунті досягнень українських прозаїків ХХ ст. – М.Коцюбинського, Ю.Яновського, М.Стельмаха, О.Гончара...

Людина обов’язку

Про різні соціальні аномалії, визрівання і страхітливі метастази корупції йде мова у романі “Павутиння”, виданому “Українським письменником” 2001 року. Авторіві довелося зануритися у психологію тих, хто, злетівши вгору на високій хвилі суспільного піднесення і демагогічної активності, зумів захопити керівні крісла, панівні висоти – у них своя система цінностей. Порядкує у ній Мамона. Ці персонажі полюють за коштовностями, грішми, шахраюють, переховують, щоб грітися біля каміна розкошів, щоб по зав’язку вдовольнити забаганки шлунка і заздрісного ока.

Маючи за плечима великий життєвий і творчий досвід, володіючи проникливим зором, М.Красуцький не шаманить, не містифікує, не міфологізує світ, а відображає життя у формах самого життя. Робить це упевнено, переконливо, в добрих традиціях соціально-психологічного письма.

На противагу деяким представникам укрсучліту, М.Красуцький не терпить полегшеного, зневажливого, безвідповідального ставлення до людини, її проблем, гідності, легковажності до слова, до життя. Він – людина обов’язку.

Перед ближнім, суспільством, перед своїм часом. Перед минулим і майбутнім. Саме такі його моральні імперативи, саме такі його книги.

Про художні особливості творів прозаїка пишуть його колеги – письменники, літературні критики. О.Логвиненко: “Автор зумів майстерно окреслити характери персонажів, наділив їх саме тими рисами, які роблять їх типовими, колоритними. Автор вірить, що морок дійсності не поглине незнищеного духу благородства і чистоти. Недарма ж роман “Павутиння” має символічне кільцеве обрамлення: розпочинається і завершується описом очисної грози, яка засвітила над містом, над країною, над землею неповторну сяючу веселку. Небо і земля поєдналися духовним світлом, енергія якого заряджає на нові добро творчі процеси людські серця...”. О.Глушко: “Творчість Мар’яна Красуцького складна і багатогранна. Це – і прекрасні гостросюжетні оповідання та новели, сповнені ліризмом і поезією повісті, і романи, в яких з неабиякою художньою майстерністю змальовано життя, реальну дійсність, характери. Особливо показовими в цьому плані є романи “Довга дорога вночі”, “Павутиння”, “Крик білої ворони” та інші”.

Зерна у дозрілому колосі

Зроблене М.Красуцьким помічено і відзначено. Всеукраїнськими преміями імені Ярослава Галана, Юрія Яновського, Івана Огієнка, цілою низкою регіональних. Орденом “За заслуги” III ст., медалями, Почесною відзнакою НСЖУ “Золоте перо”, Золотою медаллю української журналістики. Він – почесний професор Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Відлинули удалеч роки. Як журавлі. Один за одним. Ось уже й – 75.

У багатьох вони легковоїні, як кульбабині парашути. “Труди і дні” Мар’яна Красуцького повновагі, як зерна у дозрілому колосі. Зароненим у ґрунт розмашистим і життєствердним рухом сівача, їм – проростати й колоситися.

Множити світло і добро. Тож – з роси і води, високошанований Мар'яне Івановичу! Здоров'я, наснаги, нових творчих злетів Вам у грядущі весни і літа.

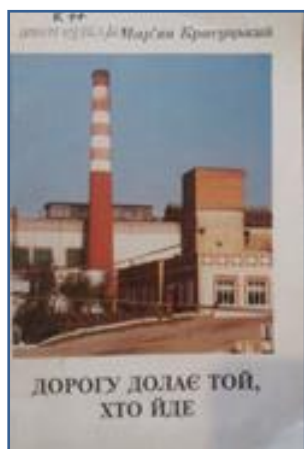
**Василь Добровольський,
Іван Прокоф'єв**
(Подільські вісті. – 2018. – 11 січня)

ОКРЕМІ ВИДАННЯ ТВОРІВ М.КРАСУЦЬКОГО

◆ Красуцький М. І. **Грона калини червоні** / М. І. Красуцький. – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2012. – 160 с.

Дана книга про Івана Огієнка – видатного вченого, політичного та релігійного діяча, палкого патріота незалежної України, фундатора та першого ректора Кам'янець-Подільського державного українського університету. Мар'ян Красуцький правдиво досліджує події тих тривожних часів, описує трагічну долю патріотів, які всі свої сили, знання, а нерідко і життя поклали на олтар незалежної Української держави, за кращу долю нашого народу.

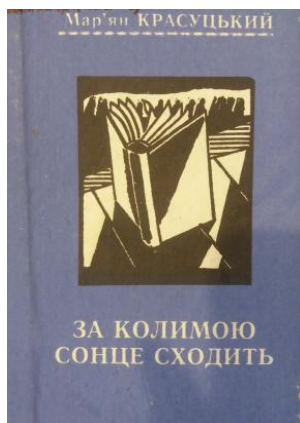
◆ Красуцький М.І. **Дорогу долає той, хто йде** : історико-публіцист. нариси / М.І.Красуцький ; оформл. М.П.Черняк. – Київ : Київ-ІРМА-прес, 1996. – 68 с.

У заводів та фабрик, як і в людей, є свої обличчя, своя біографія та своя історія. Має свою, досить багату трудовими традиціями, біографію і Довжоцький спиртзавод, що на Кам'яничині.

Адже заводу вже понад сто років. В даній книзі автор розкриває історію цього заводу, знайомить з цікавими і працюючими його

людьми, які стояли біля витоків підприємства, які трудяться на ньому.

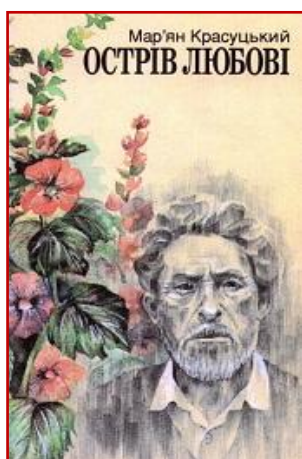
◆ Класуцький М. І. **За Колимою сонце сходить** : повість / М. І. Класуцький ; худож. М.Стецюра. – Кам'янець-Подільський : Міська друкарня, 1994. – 151 с.

Ім'я видатного українського поета Микити Годованця знане і відоме не лише в Україні, а й далеко за її межами. У далекі 30-і роки він був безвинно репресований і довгих десять років відбував каторгу на далекій Колимі. Про цей маловідомий період життя М.Годованця автор розповідає у даній повісті.

◆ Класуцький М. І. **На білому коні світання** : повість про Володимира Булаєнка / М. І. Класуцький. – Київ : Ірма-прес, 1997. – 75 с.

У книзі йдеться про найважчий період життя і творчості молодого подільського поета Володимира Булаєнка – перебування у рідному селі Сорокодуби Класилівського району після важкого поранення у запеклому бою з фашистами і сміливої втечі з полону – до визволення рідного краю від окупантів. Через усю повість проходить також світлий образ матері поета, який 26-річним пішов з життя, та все ж встиг сказати своє вагоме і грізне слово у поезії.

◆ Класуцький М. І. **Острів любові** : новели / М. І. Класуцький. – Київ : Укр. письменник, 1996. – 55 с.

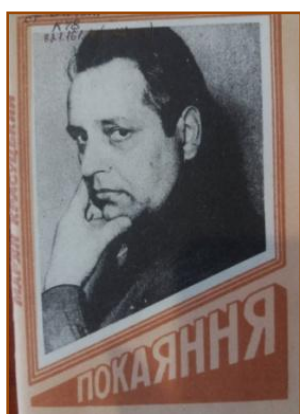
У цій невеликій збірці Мар'яна Класуцького всього 10 новел. Окремі з них – мініатюри. Життя простої людини, випробування лихою долею, несправедливістю, жорстокістю та розлуками – головні теми новел даної збірки.

Сільська тематика розкривається у новелах “Непростимий вівторок”, “Передднівок”, “Дядько Ілько”, “Судили тітку Ганну”.

◆ Красуцький М. І. **Павутиння** : роман / М. І. Красуцький ; худож. О. Яцун. – Київ : Укр. письменник, 2001. – 192 с.

У романі авторові довелося зануритися у психологію тих, хто, злетівши вгору на високій хвилі суспільного піднесення і демагогічної активності, зумів захопити керівні крісла, панівні висоти. Це корупціонери. У них своя система цінностей. Ці персонажі полюють за коштовностями, грішми, шахраюють, переховують, щоб грітися біля каміна розкошів, щоб по зав'язку вдовольнити забаганки шлунка і заздрісного ока.

◆ Красуцький М. І. **Покаяння** : оповідання / М. І. Красуцький ; худож. оформл. М.П.Гуменюк. – Хмельницький, 1991. – 61 с.

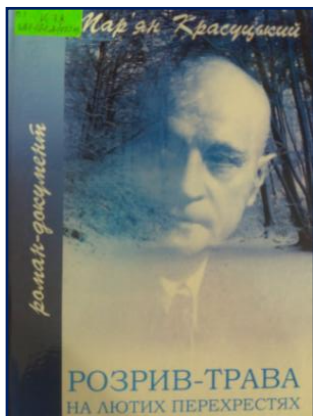
До даної збірки вміщено оповідання, які пройняті нелегкими роздумами про наше минуле, про криваві жертви сталінських репресій, які відбувалися на Поділлі, зокрема на Кам'янецьчині в 30-і роки минулого століття.

◆ Красуцький М. І. **Репресовані безвинно** : про те, чому немає і не може бути прощення / М. І. Красуцький. – Хмельницький, 1992. – 74 с.

У своїй книзі автор та журналіст Мар'ян Красуцький в художній формі розповідає про страшні злочини, вчинені наприкінці 30-х років минулого століття на Хмельниччині, називає імена подолян, які пройшли крізь жахи репресій. Героїв цих розповідей автор знав особисто, про багатьох дізнався зі сторінок архівних матеріалів.

◆ Красуцький М. І. **Розрив-трава на лютих перехрестях** : роман-документ / М. І. Красуцький. – Кам'янець-Подільський : Мошак М.І., 2008. – 191 с.

У романі Мар'ян Красуцький своєрідно змальовує образ талановитого українського байкаря Микити Годованця у період, коли той безневинно поневірився у колимських таборах, куди його кинула тодішня влада, про життя каторжан – “великомучеників совісті і правди”. Цей твір-документ – то хвилююча розповідь про трагедію людини, про тяжкий злочин тоталітарного режиму народу, якому немає і не може бути прощення.

◆ Красуцький М. І. **Саша і Каркуша** / М. І. Красуцький. – Кам'янець-Подільський, 1996. – 32 с.

Герой цієї оповідки – маленький хлопчик Сашко, з яким завжди трапляються цікаві та кумедні пригоди. Читаючи про маленького Сашка, кожен може згадати себе у ранньому дитинстві, адже діти так схожі між собою.

ПУБЛІКАЦІ ТВОРІВ М.КРАСУЦЬКОГО У ЗБІРНИКАХ

◆ Красуцький М. **Грози над териконами** : документ. повість-колаж / М.Красуцький // Південний Буг : альманах. – Хмельницький, 2018. – № 1. – С. 97-113.

◆ Красуцький М. **Зарічка** : фрагмент з роману / М.Красуцький // Південний Буг : альманах. – Хмельницький, 2020. – № 5-6. – С. 110-115.

◆ Красуцький М. **Злива** : фрагменти з роману / М.Красуцький // Автограф : альманах Хмельницької обл. організації НСПУ. – Хмельницький, 2012. – С. 48-55.

- ◆ Красуцький М.І. **Кам'янецька соната на тлі осіннього падолиста** / М. І. Красуцький // Іван Огієнко і сучасна наука та освіта : наук. зб. / відп. ред. В. П. Атаманчук ; гол. ред. Л. М. Марчук; М-во освіти і науки України ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка ; Наук.-дослід. центр огієнкознавства. – Кам'янець-Подільський, 2017. – Вип. 14: Серія філологічна. – С. 493-496.
- ◆ Красуцький М. **Коли падають зорі** : новела / М.Красуцький // Автограф : збірник Хмельницької обл. організації НСПУ. – Хмельницький, 2002. – С. 27-28.
- ◆ Красуцький М. **На білому коні світання** / М.Красуцький // Автограф : збірник Хмельницької обл. організації НСПУ. – Хмельницький, 2000. – С. 14-26.
- ◆ Красуцький М. **Одкровення діда Тимоша. Чужа** : новели / М.Красуцький // Літературна Хмельниччина ХХ століття : хрестоматія. – Хмельницький, 2005. – С. 440-450.

ПУБЛІКАЦІЇ ТВОРІВ М.КРАСУЦЬКОГО В ЖУРНАЛАХ ТА ГАЗЕТАХ

- ◆ Красуцький М. **Гриміли гармати над Дністром** : [уривок з повісті “Березневий грім”] / М.Красуцький // Подільські вісті. – 2009. – 27 жовт.
- ◆ Красуцький М. **Грона калини червоні** : історико-документ. повість / М.Красуцький // Подільські вісті. – 2012. – 28 лют. ; 6 берез. ; 13 берез. ; 20 берез. ; 27 берез. ; 10 квіт.
- ◆ Красуцький М. **Добро, що зігриває серце** : нарис / М. Красуцький // Край Кам'янецький. – 2006. – 20 квіт.
- ◆ Красуцький М. **За чужою молодницею...** : новела / М.Красуцький // Літературна Україна. – 2009. – 26 лют.
- ◆ Красуцький М. **Зарічка** : фрагмент з роману / М.Красуцький // Подільські вісті. – 2020. – 22 жовт. ; 19 листоп.
- ◆ Красуцький М. **Злива** : фрагменти з роману / М.Красуцький // Вітчизна. – 2007. – № 11-12. – С. 21-36 ; Літературна Україна. – 2010. – 13 трав.

- ◆ Красуцький М. **На білому коні світання** : повість про розстріляну пісню / М.Красуцький // Дніпро. – 2008. – № 5-6. – С. 4-26.
- ◆ Красуцький М. **На барикадах** : новела / М.Красуцький // Літературна Україна. – 2014. – 22 трав. ; Подільські вісті. – 2014. – 1 квіт.
- ◆ Красуцький М. **На вокзалі** : новела / М. Красуцький // Подільські вісті. – 2015. – 24 берез.
- ◆ Красуцький М. **Не плюймо у колодязь, або Лихо з розуму** / М. Красуцький // Українська літературна газета. – 2016. – № 14. – С. 6.
- ◆ Красуцький М. **Нелегалка** : оповідання / М.Красуцький // Подільські вісті. – 2010. – 29 січ.
- ◆ Красуцький М. **Непростимий вівторок** : новела : світлій пам'яті матінки моєї присвячую / М.Красуцький // Подільські вісті. – 2012. – 18 груд.
- ◆ Красуцький М. **Нещасливий Олекса** : новела / М.Красуцький // Літературна Україна. – 2007. – 26 квіт. ; Подільські вісті. – 2007. – 20 берез.
- ◆ Красуцький М. **Пізня любов** : оповідання / М.Красуцький // Подільські вісті. – 2006. – 23 трав.
- ◆ Красуцький М. **Пляшка пива** : новела / М.Красуцький // Подільські вісті. – 2010. – 30 листоп.
- ◆ Красуцький М. **Покута** : новела / М. Красуцький // Подільські вісті. – 2010. – 17 серп.
- ◆ Красуцький М. **Спека** : новела / М. Красуцький // Дзвін. – 2021. – № 8. – С. 55-61.
- ◆ Красуцький М. **Спогади старого лісу** : новела / М. Красуцький // Дзвін. – 2020. – № 8. – С. 108-114.
- ◆ Красуцький М. **Урок української** : [оповідання] / М. Красуцький // Подільські вісті. – 2017. – 8 серп.
- ◆ Красуцький М. **Хмеляр** : фрагменти з роману “Жниво” / М.Красуцький // Подільські вісті. – 2014. – 21 січ.
- ◆ Красуцький М. **Чому вимерли динозаври?** : новела / М.Красуцький // Подільські вісті. – 2012. – 21 лют.

ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ, ПУБЛІЦИСТИЧНІ СТАТТІ М.КРАСУЦЬКОГО

- ◆ Красуцький М. **А на землі так тісно...** : [про книгу О.Почапської “КлЕнопис Осені”] / М.Красуцький // Літературна Україна. – 2007. – 4 жовт. ; Подільські вісті. – 2007. – 20 лип.
- ◆ Красуцький М. **Бережімо скарби...** / М.Красуцький // Літературна Україна. – 2009. – 17 груд.
- ◆ Красуцький М. **ВАТ “АДАМС”:** сходження на вершину : віхи славного шляху / М.Красуцький, В.Добровольський // Подільські вісті. – 2006. – 21 верес.
- ◆ Красуцький М. **Григорій Костюк: через роки і відстані** / М.Красуцький, В.Добровольський // Подільські вісті. – 2013. – 12 верес.
- ◆ Красуцький М. **“Вклоніться моїй Україні...”** : подвижницька стезя Григорія Костюка / М.Красуцький // Подільські вісті. – 2005. – 21 жовт.
- ◆ Красуцький М. **Дороги, які ми обираємо** : [про доктора фізико-математ. наук, професора, проректора Кам’янець-Подільського нац. університету ім. І. Огієнка – І.М. Конета] / М. Красуцький // Подільські вісті. – 2016. – 6 січ.
- ◆ Красуцький М. **Дорогою праці і творчості** : поетові І.Прокоф’єву – 60 / М.Красуцький // Подільські вісті. – 2015. – 9 черв.
- ◆ Красуцький М. **Душа запрагла світлого розвою** : [про збірку А.Коляновського “Сонети”] / М.Красуцький // Подільські вісті. – 2009. – 21 лип.
- ◆ Красуцький М. **Жива вода, або Дерево сильне корінням** : до 80-річчя від дня народження письменника М.Мачківського / М.Красуцький // Подільські вісті. – 2021. – 13 січ.
- ◆ Красуцький М. **Життя, віддане науці:** [про акад. УАІН, професора В. Степанкова] / М. Красуцький // Подільські вісті. – 2012. – 18 верес.
- ◆ Красуцький М. **Життя, спалене лихоліттям** : до 100-річчя від дня народження В.Булаєнка / М.Красуцький // Подільські вісті. –

2018. – 7 черв.

◆ Красуцький М. **Його світ добра і правди** : Василю Горбатюку – 50 / М.Красуцький // Подільські вісті. – 2006. – 1 січ.

◆ Красуцький М. **Кам'янецький феномен Адама Яхієва** / М.Красуцький // Подільські вісті. – 2010. – 21 жовт.

◆ Красуцький М. **Михайлу Самокишу – 80!** / М. Красуцький // Край Кам'янецький. – 2013. – 22 лют.

◆ Красуцький М. **На варті українства** : [до 70-річчя з дня народження Є. Сохацької – очільника міськ. товариства укр. мови ім. Т. Шевченка “Просвіта” в Кам'янці-Подільському] / М. Красуцький // Подільські вісті. – 2014. – 19 серп.

◆ Красуцький М. **Незборима сила слова** : 110 років від дня народження М.Годованця / М.Красуцький // Подільські вісті. – 2003. – 25 верес.

◆ Красуцький М. **Незборима сила слова** : 26 верес. виповнюється 115 років від дня народження М.Годованця / М.Красуцький // Подільські вісті. – 2008. – 26 верес.

◆ Красуцький М. **Пісня, обпалена грозою** : до 65-річчя загибелі на полі бою поета і воїна Володимира Булаєнка / М. Красуцький // Подільські вісті. – 2009. – 1 верес.

◆ Красуцький М. **Пам'ять і слово Миколи Федунця** / М.Красуцький // Літературна Україна. – 2010. – 18 берез.

◆ Красуцький М. **Перерваний політ, або Скорені і нескорені висоти Адама Яхієва** / М.Красуцький, В.Добровольський // Подільські вісті. – 2012. – 29 берез.

◆ Красуцький М. **Письменник, вчений, просвітитель** : слово про Григорія Костюка / М.Красуцький // Подільські вісті. – 2004. – 22 жовт.

◆ Красуцький М. **Поезія і проза професора Нечитайла** / М.Красуцький // Подільські вісті. – 2011. – 5 лип.

◆ Красуцький М. **“Поетика Леоніда Талалая”** / М.Красуцький // Подільські вісті. – 2007. – 20 листоп.

◆ Красуцький М. **Праця, що у творчість перейшла** : Віталію Мацьку – 60! / М.Красуцький // Подільські вісті. – 2012. – 24 квіт.

◆ Красуцький М. **Свята Федунцева світлиця** : Миколі Федунцю

- 60 років / М.Красуцький // Хмельниччина. – 2003. – 26 груд.
- ◆ Красуцький М. **Слово, осяяне красою і любов'ю** : [про творчість Ніни Шмурикової] / М.Красуцький // Подільські вісті. – 2014. – 25 листоп.
- ◆ Красуцький М. **Сходження** : професору Сергію Копилову – 55! / М. Красуцький // Подільські вісті. – 2018. – 28 черв.
- ◆ Красуцький М. **Слово, осяяне красою** : [про книгу Н.Шмурикової “Я родом з листопаду...”] / М.Красуцький // Подільські вісті. – 2015. – 6 січ.
- ◆ Красуцький М. **Точка опори** : [про книгу І.Прокоф'єва “Зелений шум”] / М.Красуцький // Подільські вісті. – 2012. – 18 верес. ; 2013. – 26 берез.
- ◆ Красуцький М. **Троя Броніслава Грищука** : [про книгу Б.Грищука “По Троянській війні...”] / М.Красуцький // Літературна Україна. – 2006. – 24 серп.
- ◆ Красуцький М. **Щедрість душі й сила таланту** : [про В. С. Прокопчука з нагоди ювілею] / М. Красуцький // Край Кам'янецький. – 2014. – 18 лип.
- ◆ Красуцький М. **Що у пам'яті житиме вік** : [поет, наш земляк Герась Соколенко] / М.Красуцький // Слово Просвіти. – 2010. – № 18.

МАТЕРІАЛИ ПРО ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ М.КРАСУЦЬКОГО

- ◆ Блажевич Ю.І. **Воєнна тематика у творчості подільських письменників** / Ю.І.Блажевич, О.І.Блажевич // Хмельницькі краєзнавчі студії : наук.-краєзн. зб. Вип. 5. – Хмельницький, 2015. – С. 13-22.
- ◆ Браеску А. **Громадянський наступ на бездуховність** : [про книгу М.Красуцького “Розрив-трава на лютих перехрестях”] / А.Браеску // Подільські вісті. – 2009. – 1 верес.
- ◆ Браеску А. **Злободенний клич** : [про книгу М.Красуцького “Розрив-трава на лютих перехрестях”] / А.Браеску // Подільські вісті. – 2009. – 15 верес.

- ◆ **Добровольський В. Огієнківська премія – Мар’яну Красуцькому** / В.Добровольський // Подільські вісті. – 2011. – 7 квіт.
- ◆ **Добровольський В. Мар’ян Красуцький: “Не даймо серцям збайдужіти, а душам – зачерствіти!”** / В.Добровольський // Подільські вісті. – 2010. – 13 лип.
- ◆ **Добровольський В. Слово вагоме і відповідальне** : М.Красуцькому – 75 / В.Добровольський // Подільські вісті. – 2018. – 11 січ.
- ◆ **Золоті плоди Мар’яна Красуцького** : біобібліогр. покажч. для користувачів-учнів 5-9 кл. – Кам’янець-Подільський : [б. в.], 2009. – 42 с.
- ◆ **Красуцький Мар’ян Іванович** // Члени Національної спілки письменників України : Хмельницька область : біобібліогр. довідник. – Хмельницький, 2019. – С. 99-101.
- ◆ **Мачківський М.А. Живи – як сад...** : (Труди і дні письменника Мар’яна Красуцького) / М.А.Мачківський. – Хмельницький : Поліграфіст, 2007. – 190 с. – (Хранителі рідного слова).
- ◆ **Мачківський М. “...І тим я щасливий”** : до 70-річчя з дня народження М.І.Красуцького / М.Мачківський // Календар знаменних і пам’ятних дат Хмельниччини на 2013 рік. – Хмельницький, 2012. – С. 67-69.
- ◆ **Мачківський М. Золотий ранет**: з нагоди 75-річного ювілею письменника М.Красуцького / М. Мачківський // Українська літературна газета. – 2018. – № 1. – С. 16-17.
- ◆ **Мачківський М. Крилом – у небо** : Мар’яну Красуцькому – 65 / М.Мачківський // Подільські вісті. – 2008. – 10 січ.
- ◆ **Мачківський М. Не розлучився з молодістю** : письменнику Мар’яну Красуцькому – 70! / М.Мачківський // Подільські вісті. – 2013. – 3 січ.
- ◆ **Мачківський М. Січневий весновій** : письменнику Мар’яну Красуцькому – 65 ! / М.Мачківський // Хмельниччина. – 2008. – 4 січ.
- ◆ **Нові лауреати премії імені Івана Огієнка** // Слово Просвіти. – 2011. – № 16.

Познайомтеся з творами М.Красуцького:

- “Покаяння” (1991)
- “Репресовані безвинно” (1992)
- “Судний день” (1992)
- “За Колимою сонце сходить” (1994)
- “Вогняне піке” (1995)
- “Цей неприборканий Яхієв” (1996)
- “В чеканні весни”, “Острів любові” (1996)
- “Саша і Каркуша” (1996)
- “Дорогу долає той, хто йде” (1996)
- “Футбол – не тільки гра” (1996)
- “Борис Разинський. Футбол і доля” (1996)
- “Березневий грім” (1997)
- “На білому коні світання” (1998)
- “Гаряче літо у Воскодавинцях” (1998)
- “Довга дорога вночі ” (1998)
- “Голубі берети” (1999)
- “Павутиння” (2000)
- “Крик білої ворони” (2001)
- “Земля, на якій живу” (2003)
- “Біг з перешкодами” (2002)
- “Редакція” (2004)
- “Адамове яблуко” (2005)
- “Грона калини червоні” (2006)
- “Злива” (2007)
- “Розрив-трава на лютих перехрестях” (2008)
- “Кам’янчани – заслужені працівники України” (2011)

Вебліографія

Красуцький Мар'ян Іванович [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу:

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%80%D0%B0%D1%81%D1%83%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%9C%D0%B0%D1%80%27%D1%8F%D0%BD_%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87 (дата звернення 29.03.2023 р.). – Назва з екрана.

Красуцький Мар'ян Іванович [Електронний ресурс] // Хмельницька обласна бібліотека для дітей ім. Т.Г.Шевченка. – Режим доступу:

https://odb.km.ua/?dep=1&dep_up=1590&dep_cur=1597#gsc.tab=0 (дата звернення 29.03.2023 р.). – Назва з екрана.

Красуцький Мар'ян Іванович [Електронний ресурс] // Енциклопедія сучасної України. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-3032> (дата звернення 29.03.2023 р.). – Назва з екрана.

Мар'ян Красуцький – письменник, журналіст, людина [Електронний ресурс] // Край Кам'янецький. – Режим доступу:

<https://kraj-kp.org.ua/suspilstvo/marian-krasutskyi-pysmennyk-zhurnalist-liudyna.html> (дата звернення 29.03.2023 р.). – Назва з екрана.

Останні слова метра журналістики [Електронний ресурс] // Подолянин. – Режим доступу:

<http://podolyanin.com.ua/suspilstvo/60270/> (дата звернення 23.03.2023 р.). – Назва з екрана.

У бібліотеках м. Кам'янця-Подільського